

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙΑ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Αναφιώτικα: τι δεν ξέρατε για την ιστορική γειτονιά της Αθήνας

Το κείμενο αποτελεί (ελαφρώς διασκευασμένο) απόσπασμα από τουριστικό οδηγό που δημοσιεύτηκε στον διαδικτυακό ιστότοπο <https://www.news.gr/> στις 01.09.2021.

Είναι μια από τις πιο αγαπημένες γειτονιές της Αθήνας, με ιδιαίτερη ιστορία. Τα Αναφιώτικα εντυπωσιάζουν ντόπιους και ξένους με την ομορφιά τους. Εντυπωσιακή, όμως, είναι και η ιστορία τους. Το ίδιο συμβαίνει και με την Πλάκα, την πολύχρωμη και όμορφη γειτονιά της Αθήνας. Εκεί, για παράδειγμα, βρίσκεται η Οδός Τριπόδων, ο δρόμος που έχει το ίδιο όνομα εδώ και 25 αιώνες. Μια βόλτα εκεί θα σε ενθουσιάσει, ενώ πρόκειται για τον δρόμο όπου βρισκόταν το κινηματογραφικό σπίτι του ζεύγους Κοκοβίκου από την ταινία «Η δε γυνή να φοβήται τον άνδρα».

Τα σπιτάκια στα Αναφιώτικα είναι συνολικά 45. Στην πραγματικότητα υπήρχαν πολλά περισσότερα, όμως πολλά από αυτά κατεδαφίστηκαν τη δεκαετία του '70, όταν ο οικισμός είχε κριθεί αυθαίρετος. Μια βόλτα στα στενά θα σε ταξιδέψει στο παρελθόν και θα θαυμάσεις τις ολάνθιστες και περιποιημένες αυλές. Τα δύο εκκλησάκια που υπάρχουν στα Αναφιώτικα χώριζαν την περιοχή παλιότερα σε δύο ενορίες. Η μία εκκλησία είναι ο Άη-Γιώργης του Βράχου και ο Άγιος Συμεών στο δυτικό άκρο της γειτονιάς. Και οι δύο ναοί ανακατασκευάστηκαν από τους Αναφιώτες, που ήρθαν να μείνουν εδώ και τις βρήκαν μισοκατεστραμμένες.

Τα Αναφιώτικα παλιά λέγονταν «Μαύρες πέτρες». Την ονομασία αυτή είχαν κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, καθώς εκεί βρίσκονταν τα σπίτια των σκλάβων από την Αφρική. «Λίγες οικογένειες μαύρων, δούλοι από τον καιρό της Τουρκοκρατίας, ξετρύπωσαν από τα χαμηλά χωματένια σπίτια τους», γράφει για τη γειτονιά ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν στο «Οδοιπορικό στην Ελλάδα» το 1841. Υπάρχει ένα σημείο στα Αναφιώτικα που σου προσφέρει μια μοναδική θέα προς την Αθήνα και τον Λυκαβηττό. Είναι ένα πεζούλι που θα σου κλέψει την καρδιά, δίπλα από το σπίτι με τον αριθμό 34. Μπορεί να περπατάς σε γραφικά στενά, αλλά μην ψάχνεις για δρόμους με ονόματα. Το κάθε σπίτι έχει τον δικό του αριθμό και εύκολα μπορείς να βρεις αυτόν που θέλεις με βάση αυτό το στοιχείο.

A3. Να γράψεις μία επιστολή (200-250 λέξεων) σε έναν φίλο σου από το εξωτερικό, με την οποία τον προσκαλείς να έρθει για διακοπές στον τόπο σου. Προκειμένου να τον πείσεις να πραγματοποιήσει αυτό το ταξίδι, κάνεις μια σύντομη περιήγηση στις ομορφιές της ιδιαίτερης πατρίδας σου (την πόλη/ το χωριό/ τον δήμο σου).

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΑΛΚΗ ΖΕΗ (1923-2020)

Φεύγουμε για την εξοχή

Το απόσπασμα προέρχεται από το μυθιστόρημα της Άλκης Ζέη «Το καπλάνι της βιτρίνας» (εκδ. Μεταίχμιο, 2011).

Είχε αρχίσει η ζέστη για τα καλά. Η θάλασσα γέμισε βάρκες και βενζινακάτους. Τώρα πια δεν ήτανε καθόλου βαρετό, έστω κι αν καθόμασταν ολόκληρη την Κυριακή στη τζαμωτή.

Μπορούσαμε να βλέπουμε τις βάρκες να πηγαινοέρχονται -άλλες με τα κουτιά, άλλες μ' ολάνοιχτα τα πανιά- και να παρακολουθούμε τις βενζινακάτους που παράβγαιναν η μια την άλλη, σηκώνοντας πίσω τους αφρό. Βέβαια, στην εξοχή ήτανε άλλο πράγμα: μπορούσαμε να μπούμε κι εμείς στις βάρκες και να καθόμαστε στην πλώρη, με τα πόδια κρεμασμένα στο νερό. Μετρούσα πως είχαμε ακόμα δέκα μέρες για να φύγουμε (γιατί κάθε χρόνο φεύγαμε την ίδια ημερομηνία), όταν άκουσα τη μαμά να λέει της θείας Δέσποινας:

- Δεν τις παίρνεις να φύγετε; Φέτος άρχισε πολύ νωρίς το καλοκαίρι.

Πέταξα από τη χαρά μου κι έτρεξα να το πω στη Μυρτώ.

- Σαχλαμάρες, λέει εκείνη. Κάθε χρόνο φεύγουμε στις 10 του Ιούνη.

- Η μαμά είπε πως έχει ζέστη και...

- Σαχλαμάρες, ξανάπε η Μυρτώ.

Έτρεξε, όμως, να ρωτήσει τη θεία Δέσποινα αν είναι αλήθεια.

Γύρισε φουριόζα και λαχανιασμένη από την τρεχάλα. [...]

Η εξοχή που πηγαίνουμε είναι απέναντι στη χώρα, στην άλλη μεριά της θάλασσας. Τη νύχτα μπορούμε να βλέπουμε αποκεί όλα τα φώτα της χώρας κι άμα έχει γαλήνη ακούγονται απόμακρα οι φωνές. Η εξοχή μας λεγόταν Λαμαγάρι, δεν είναι όμως καθαυτό χωριό. Εκεί ζούνε μονάχα όσοι δουλεύουνε σε κάτι στενόμακρα κτίρια, που τα λένε «αποθήκες», και φυλάγουν εκεί μέσα τα βαρέλια με τα κρασιά. Μένουνε σε κάτι μικρά χαμηλοτάβανα σπιτάκια, άλλα φτιαγμένα από πλίθες κι άλλα από πέτρα, που τα λένε «τσαρδάκια».

Είναι και μερικά πέτρινα δίπατα σπίτια, με βεράντες και αυλές, που τα λένε «Πύργους» κι ας έχουνε τρία δωμάτια μονάχα, όπως το δικό μας. Εκεί παραθερίζουνε όσοι έχουνε δικές τους τις αποθήκες. [...]

Φεύγουμε με τη θεία Δέσποινα και τον παππού. Ο μπαμπάς και η μαμά έρχονται μόνο τα Σαββατοκύριακα. Ευτυχώς, δηλαδή. Γιατί ο μπαμπάς, που δεν έχει γεννηθεί σε νησί, φοβάται τόσο πολύ τη θάλασσα, που δε μας αφήνει βήμα να κάνουμε μόνες μας. Και μας νομίζει τόσο κουτές, να πάμε να γλιστρήσουμε από το μουράγιο και να πέσουμε κατευθείαν με το κεφάλι στη θάλασσα, να πνιγούμε.

Η θεία Δέσποινα, πάλι, φτάνει να μη γεμίζουμε άμμους το σπίτι, να πλένουμε κάθε βράδυ τα πόδια μας πριν κοιμηθούμε -κι όσο για θάλασσα... «Καλό κάνει να ψηθεί το πετσόσας στο αλάτι». Κι ο παππούς το μόνο που ζητάει από μας είναι να θυμόμαστε το βράδυ το αρχαίο ρητό που μας μαθαίνει κάθε πρωί, την ώρα που τρώμε.

Ήμασταν πια έτοιμοι να ξεκινήσουμε για το Λαμαγάρι και την παραμονή το βράδυ ο μπαμπάς μάς φώναξε να μας πει τις «δέκα εντολές», όπως λέγαμε με τη Μυρτώ. Κάθε χρόνο μας έλεγε τα ίδια και τα είχαμε μάθει πια απέξω.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Γιατί η ηρωίδα περιμένει με τόση λαχτάρα τη στιγμή που θα έφευγαν μαζί με την αδελφή της για την εξοχή; Εσύ για ποιους λόγους περιμένεις κάθε χρόνο τις καλοκαιρινές διακοπές;

ή

2. Η ηρωίδα αναφέρει πως ο πατέρας της είναι αυστηρός και περιορίζει την ελευθερία κινήσεων σε εκείνη και στην αδελφή της κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Να γράψεις έναν διάλογο που φαντάζεσαι ότι θα μπορούσε να γίνει ανάμεσα στις δύο αδελφές και στον πατέρα τους την παραμονή της αναχώρησής τους για διακοπές.

Μονάδες 25